

**BALADA
ȘERPILOR ȘI A
PĂSĂRILOR
CÂNTĂTOARE**

SUZANNE COLLINS

Traducere din limba engleză de
ANA-VERONICA MIRCEA

„Suavă-nvățătură natura ne aduce;
Prea multe vrând să descifrăm,
Stâlcim ce poate mâna noastră să apuce;
– Ucidem ca să disecăm.“

WILLIAM WORDSWORTH, „The Tables Turned“, *Lyrical Ballads*¹, 1798

„M-am gândit la înclinarea înnăscută către virtute, pe care
o dovedise la începutul existenței sale, și cum toate bunele sale
sentimente au fost înăbușite, mai apoi, de aversiunea
și disprețul pe care i le-au arătat protectorii săi.“²

MARY SHELLEY, *Frankenstein*, 1818

PARTEA I

MENTORUL

¹ „Schimbarea foii“, *Balade lirice* (n. tr.).

² Editura Polirom, Iași, 2004, traducere de Adriana Călinescu (n. tr.).

„Mentorul” de William Golding

Traducere de [nume]

ISBN [nume]

1998

William Golding, „The Paper Moon”, 1998, ISBN [nume]

„Mentorul” de William Golding

Traducere de [nume]

ISBN [nume]

1998

„Mentorul” de William Golding

Traducere de [nume]

MENTORUL

„Mentorul” de William Golding

Traducere de [nume]

ISBN [nume]

1998

„Mentorul” de William Golding

Traducere de [nume]

ISBN [nume]

1998

„Mentorul” de William Golding

Traducere de [nume]

ISBN [nume]

1998

„Mentorul” de William Golding

Traducere de [nume]

ISBN [nume]

1998

„Mentorul” de William Golding

1

C oriolanus aruncă un pumn de varză în oala cu apă clocotindă și jură că va veni o vreme când n-o să mai pună nicidecum gura pe așa ceva. Numai că vremea aia nu sosise încă. Trebuia să mănânce un castron mare de fiertură anemică, bând zeama până la ultimul strop, ca să nu-i chiorăie cumva mațele în timpul ceremoniei extragerii. O măsură de prevedere de pe lungă listă a precauțiilor menite să mascheze faptul că, deși locuia într-un apartament de lux din cea mai opulentă clădire a Capitoliului, familia lui trăia într-o sărăcie geamănă cu a lepădăturilor din districte. La optsprezece ani, inteligența era singurul mijloc de trai al moștenitorului cândva măreței case Snow.

Marea lui grijă era cămașa pe care trebuia s-o poarte la extragere. Avea o pereche de pantaloni negri acceptabili, cumpărați cu un an în urmă de pe piața neagră, însă toată lumea se uita la cămașă. Din fericire, Academia oferea uniforme și cerea să fie purtate zilnic. Totuși, elevii fuseseră instruiți să vină la ceremonia din ziua aceea îmbrăcați elegant și respectând solemnitatea momentului. Tigris îi spusese să se bazeze pe ea, iar el se baza. Până atunci, iscusința cu care mânuia verișoara lui acul de cusut îi fusese singura salvare. Însă nu se putea aștepta la miracole.

Cămașa pe care o scosese din străfundurile șifonierului – a tatălui său, din vremuri mai bune – era pătată, materialul vechi se îngălbenise, jumătate din nasturi lipseau și manșeta avea o arsură de țigară. Era prea uzată ca să poată fi vândută chiar și în cele mai grele timpuri. Iar el urma să o îmbrace la ceremonia extragerii? Intrase cu noaptea-n cap în camera verișoarei lui, ca să descopere că nici ea, nici cămașa nu se aflau acolo. Nu era semn bun. Oare Tigris renunțase la vechitura aia și plecase să-nfrunte piața neagră, într-un ultim efort de a-i găsi haine potrivite? Cerule, ce putea să posedea ea destul de valoros ca să fie dat la schimb? Doar un singur lucru – pe sine însăși. Dar casa Snow nu decăzuse într-atât. Sau decădea chiar atunci, în timp ce săra el varza?

Își imaginează cum i s-ar fi stabilit prețul. Cu nasul ei lung, ascuțit, și cu trupul sfrijit, Tigris nu era o mare frumusețe, dar avea o dulceață și o vulnerabilitate care invitau la abuz. Dacă ar fi dorit, ar fi găsit amatori. Ideea îl îngrețoșă, îl făcu să se simtă neajutorat și, în consecință, dezgustat de el însuși.

Auzi, venind chiar din apartamentul său, o înregistrare a imnului Capitoliului, „Giuvaier al Panemului“. Vocea tremurătoare, de soprană, a bunicii lui i se alătură, reverberând în pereți.

Giuvaier al Panemului,

Puternic oraș,

Ca nou strălucești prin ani ce se-adună.

Ca de obicei, cânta dureros de fals și ușor în afara ritmului. În primul an de război, îi punea pe Coriolanus, pe atunci în vârstă de cinci ani, și pe Tigris, care avea opt, să asculte înregistrarea, ca să le insuflă sentimente patriotice. Recitalurile zilnice începuseră în ziua neagră, când rebelii înconjurasera Capitoliul, împiedicându-l să se aprovizioneze în cei doi ani rămași până la sfârșitul războiului.

– Nu uitați, copii, spunea ea, suntem doar asediați, nu am capitulat.

În timp ce bombele cădeau, ea cânta imnul cu capul scos pe fereastra apartamentului lor luxos, de la ultimul etaj. Fusesse mica ei sfidare.

Îngenunchind cu umilință,

Slăvim desăvârșita-ți ființă.

Și notele pe care nu reușea aproape niciodată să le cânte corect:

Iubirea noastră ți-o făgăduim!

Coriolanus se strâmbă ușor. Rebelii amuțiseră deja de un deceniu, dar bunica lui nu tăcea. Mai avea încă două strofe.

Giuvaier al Panemului,

Inimă a dreptății,

Pe marmura-ți, înțelepciunea-i cunună.

Se întrebă dacă un mobilier mai bogat ar fi absorbit mai bine sunetul, dar întrebarea era retorică. În prezent, apartamentul lor de lux reflecta la scară redusă Capitoliul, purtând cicatricile atacurilor necruțătoare ale rebelilor. Pereții înalți de șase metri erau brăzdați de crăpături, găurile lăsate de tencuiala căzută împetriștau tavanul și fâșii negre, urâte, de bandă izolatoare, țineau laolaltă geamurile crăpate ale ferestrelor boltite, care dădeau spre oraș. În timpul războiului și al deceniului care urmase, familia fusese nevoită să-și vândă multe bunuri și să facă troc cu altele, așa că o parte dintre camere erau goale și închise, iar altele, mobilate cu zgârcenie. Mai rău decât atât, pe timpul frigului mușcător din ultima iarnă a asediului, sumedenie de mobile elegante, din lemn sculptat, și nenumărate cărți arseseră în șemineu, sacrificate ca să nu moară familia de frig. Niciodată nu putuse privi fără să plângă cum devin cenușă paginile lucioase ale cărților cu poze, pe care cândva se uitase cu atâta atenție împreună cu mama lui. Dar, decât mort, mai bine să fii trist.

Fiindcă intrase în apartamentele prietenilor lui, Coriolanus știa că alții începuseră să-și repare locuințele, dar familia Snow nu-și putea permite să cumpere nici măcar câțiva metri de pânză pentru o cămașă nouă. Se gândi la colegii lui, care cotrobăiau prin dulapuri sau se îmbrăcau în haine noi, și se întrebă câtă vreme o să mai poată salva aparențele.

Tu ne dai lumină.

Ne strângi laolaltă.

Ție, doar ție, toți ne juruim.

Dacă Tigris nu reușea să repare cămașa, ce-i rămânea lui de făcut? Să pretindă că are gripă și să telefoneze că nu poate veni? *Lașitate*. Să apară în cămașa de uniformă? *Lipsă de respect*. Să-și pună cămașa roșie, cu nasturi, care-i rămăsese mică de doi ani? *Sărăcie*. Soluție acceptabilă? *Niciuna dintre cele trei*.

Poate că Tigris se duse să-i ceară ajutor patroanei sale, Fabricia Whatnot, o femeie la fel de ridicolă ca numele ei¹, dar cu un neîndoielnic talent de a copia îmbrăcămintea la modă. Indiferent dacă erau la modă penele sau pielea, materialele sintetice sau catifeaua, găsea un mod de a le include în vestimentație într-o proporție rezonabilă. Tigris, care nu fusese niciodată o elevă strălucită, absolvise Academia, apoi, în loc să meargă la Universitate, preferase să-și urmeze visul de a deveni creatoare de modă. Cu toate că ar fi trebuit să-i fie ucenică, Fabricia o pune să facă mai ales munca unei servitoare, cerându-i să-i maseze picioarele sau să scoată smocurile din lungul ei păr purpuriu ajunse în scurgerea din baie. Însă Tigris se simțea atât de recunoscătoare și de încântată că lucrează în lumea modei, încât nu se plângea și n-o auzai niciodată criticându-și șefa.

¹ În engleză, *what not* înseamnă „câte și mai câte“ (n. tr.).

Giuvaiier al Panemului,

Capitală a puterii,

Forță când e pace, pavăză-n război.

Sperând că va găsi ceva care să dea Savoare supei de varză, Coriolanus deschise frigiderul. Înăuntru, o oală de metal se lăfăia, solitară. Când îi săltă capacul, un terci de cartofi congelați și mărunțiți îi înfruntă privirea. Oare bunica lui își pusese în sfârșit în practică amenințarea, învățase să gătească? Chestia aia o fi fost măcar comestibilă? În așteptarea unui moment când avea să dețină mai multe informații, puse capacul la loc. Ce lux ar fi fost s-o poată arunca la gunoi fără regrete! Își amintea, ori credea că-și amintește, cum privea, pe când era foarte mic, camioanele care colectau gunoiul, conduse de avocși – muncitorii fără limbă erau cei mai buni, sau cel puțin așa susținea bunica lui; forfoteau pe străzi, golind sacii mari cu mâncare aruncată, containerele, adunând obiectele uzate din casele oamenilor. Pe urmă venise o vreme când nu mai exista nimic de care să te lipsești, nicio calorie pe care s-o refuzi, niciun obiect pe care să nu-l utilizezi într-un troc sau ca lemn de foc ori ca izolație, lipit de perete. Toată lumea învățase să deteste risipa. Însă reîncepea să fie de bun-gust. Era semn de prosperitate, ca și o cămașă decentă.

Apără țara toată

Cu mâna-ți înarmată.

Cămașa. Cămașa. O astfel de problemă – de fapt, orice problemă – putea să i se fixeze în minte și să nu se dea dusă. Ca și cum, având sub control un singur element al lumii lui, ar fi împiedicat-o să cadă în ruină. Era un obicei prost, îl făcea orb la altele, care l-ar fi putut vătăma. Predispoziția către obsesie era adânc înrădăcinată în el și îl putea distruge dacă nu învăța s-o înfrângă.

Vocea bunicii lui chițăi, într-un crescendo final:

Capitolium nostrum, viață pentru noi!

Babă tichită, încă agățată de zilele dinainte de război! Își iubea bunica, dar ea pierduse contactul cu realitatea cu ani în urmă. La fiecare masă, chiar dacă nu mâncau decât o zeamă chioară de fasole și biscuiți vechi, pălăvrăgea despre grandoarea legendară a familiei Snow. Și, dacă te uitai în gura bătrânei, aflai că lui îi e cu siguranță hărăzit un viitor grandios.

– Odată ce-o să fie Coriolanus președinte..., începea ea adesea să spună.

„Odată ce-o să fie Coriolanus președinte...“, totul, de la pre-carele forțe aeriene ale Capitoliului până la prețul exorbitant al cotletelor de porc, avea să se rezolve ca prin farmec. Slavă Cerului că liftul stricat și genunchii artriciți o împiedicau să iasă prea des, iar rarii ei musafiri erau la fel de ramoliți ca ea!

Varza începu să fiarbă, umplând bucătăria cu mirosul sărăciei. Coriolanus o împunse cu o lingură de lemn. Încă niciun semn de la Tigris. Nu peste mult timp, avea să fie prea târziu ca să mai sune, scuzându-se cumva. Toată lumea avea să fie adunată în sala Heavensbee a Academiei. Urma să înfrunte furia, dar și dezamăgirea Satyriei Click, profesoara lui de comunicații, care se zbatuse ca să-i obțină unul dintre cele douăzeci și patru de locuri de mentori din Jocurile Foamei. Era nu doar favoritul Satyriei, ci și asistentul ei și, în ziua aceea, ajutorul lui avea să-i fie cu siguranță necesar pentru ceva. Putea fi imprevizibilă, mai ales când bea și, în ziua extragerii, sigur o va face. Mai bine s-o sune și s-o prevină, să-i spună că vomită întruna, sau cam așa ceva, dar se străduiește din toate puterile să-și revină. Își luă inima-n dinți și ridică receptorul, pregătindu-se să dea vina pe o boală cumplită, când prin minte îi trecu un alt gând. Dacă nu apărea la ceremonie, oare ea avea să fie de acord ca rolul lui de mentor să fie atribuit altcuiva? Și, dacă așa avea să se întâmple, asta i-ar fi redus șansele de a primi unul dintre premiile oferite de Academie la absolvire?

Fără premiu, nu-și permitea să meargă la universitate, ceea ce însemna că nu-l aștepta nicio carieră, niciun viitor, și cine putea ști ce-avea să i se mai întâmple familiei, și...

Ușa deformată a apartamentului se deschise cu un scârțâit ca un plânset.

– Coryo! strigă Tigris, și el trânti receptorul în furcă.

Numele de alint pe care ea i-l dăduse încă de la naștere își făcu efectul. Ieși în goană din bucătărie și se lovi de Tigris, gata-gata s-o răstoarne, însă fata era prea entuziasmată ca să-l certe.

– Mi-a ieșit! Mi-a ieșit! Mă rog, mi-a ieșit ceva.

Tropăi de bucurie, ridicând un umeraș ascuns într-o învelitoare făcută dintr-o rochie veche.

– Uite, uite, uite!

Coriolanus desfăcu fermoarul și scoase cămașa.

Era superbă. Ba nu, mai mult decât atât, era elegantă. Culoarea materialului gros nu era nici albul inițial, nici galbenul în care îl preschimbase scurgerea vremii, ci un crem încântător. Avea catifea neagră la manșete și la guler, iar nasturii erau cuburi colorate în auriu, combinat cu negru de abanos. Tessere. În fiecare fuseseră date două găuri minuscule pentru ață.

– Ești genială! spuse el cu toată convingerea. Și cea mai bună verișoară care-a existat vreodată.

Ținând cu grijă cămașa în mâna întinsă, o strânse pe Tigris la piept cu brațul liber.

– Zăpada cade întotdeauna deasupra!¹

– Zăpada cade întotdeauna deasupra! trâmbiță Tigris.

Era zicala care îi ajutase să treacă prin anii de război, când se străduiseră fără încetare să nu se lase culcați la pământ.

¹ Joc de cuvinte intraductibil, bazat pe numele de familie al personajelor: Snow – zăpadă, în lb. engleză (n. tr.).

– Povestește-mi totul, îi ceru el, știind că ea își dorește s-o facă. Adora să vorbească despre haine.

Tigris ridică vioaie brațele și râse încetșor.

– Cu ce să încep?

Începu cu înălbitorul. Spuse că perdelele albe din dormitorul Fabriciei păreau afumate și, când le înmuiase în înălbitor, strecurase și cămașa. Reacționase minunat, dar nici tot înălbitorul din lume nu-i putea scoate perfect petele. Așa că fiersese cămașa cu niște gălbenele uscate, pe care le găsisese în lada de gunoi din fața casei vecinilor Fabriciei, și florile îngălbeniseră pânza exact atât cât trebuia, ca să nu se mai vadă petele. Catifeaua pentru manșete provenea dintr-o pungă mare, legată la gură cu șireturi, în care se aflase o plăcuță memorială de-a bunicului lor, acum fără nicio însemnătate. Scosese tesserele de mozaic dintr-o nișă din baia menajerei. Îl convinsese pe lucrătorul care se ocupa de întreținerea clădirii să dea găurile, oferindu-se să-i cârpească salopeta în schimb.

– Ai făcut totul în dimineața asta? întrebă el.

– Oh, nu, ieri. Duminică. În dimineața asta, am... Ai găsit cartofii mei?

Coriolanus o urmă în bucătărie, unde ea deschise frigiderul și scoase oala.

– Am stat trează toată noaptea ca să extrag amidon din ei, pentru scrobeală. Pe urmă am dat o fugă până la familia Dolittle după un fier de călcat bun. Pe ăștia i-am păstrat pentru supă!

Răsturnă terciul în oala cu varză în clocot și amestecă.

Coriolanus îi văzu cearcănele de sub ochii căprui-aurii și simți împunsătura vinovăției.

– De când n-ai mai dormit? o întrebă.

– Oh, mă simt foarte bine. Am mâncat cojile de cartofi. Se spune că acolo sunt de fapt vitaminele. Iar azi e extragerea, așa că, practic, e sărbătoare! adăugă, veselă.

– Nu și la Fabricia, spuse el.

De fapt, nu era sărbătoare nicăieri. Ziua Extragerii era îngrozitoare în districte, iar în Capitoliu nu reprezenta cine știe ce festivitate. Coriolanus nu era singurul căruia nu-i făcea plăcere să-și amintească de război. Tigris urma să-și petreacă ziua punându-se cu zel în slujba patroanei sale și a adunăturii pestrițe de oaspeți ai acesteia, care aveau să-și spună unii altora povești sumbre despre lipsurile îndurate în timpul asediului și să bea până aveau să uite pe ce lume sunt. A doua zi, cu atâția oameni mahmuri de îngrijit, avea să fie și mai rău.

– Nu-ți mai face griji. Uite, grăbește-te să mănânci!

Tigris luă polonicul, puse supă într-un castron și îl așeză pe masă.

Coriolanus se uită la ceas, înghiți supa cu lăcomie, fără să-i pese că-i arde gura, și fugi în camera lui cu cămașa. Făcuse deja duș și se bărbierise și, din fericire, în ziua aceea pielea lui palidă nu se iritase. Lenjeria de corp primită de la Academie și ciorapii negri erau fără cusur. Își puse pantalonii, care arătau mai mult decât acceptabil, și își îndesă picioarele într-o pereche de ghete din piele, cu șireturi. Îi erau mici, dar putea să le suporte. Își trase cămașa pe el cu mare grijă, o vârî în pantaloni și se întoarse spre oglindă. Nu era înalt cât ar fi trebuit. Se părea că mâncarea prea sărăcăcioasă îi compromisese creșterea, ca pe a multor altora din generația lui. Dar avea o constituție athletică și o ținută grozavă, iar cămașa îi scotea în evidență cele mai avantajoase trăsături fizice. Nu mai arătase atât de princiar din fragedă copilărie, când bunica lui defila pe străzi cu el îmbrăcat în catifea purpurie. Își netezi buclele blonde.

– Coriolanus Snow, viitor președinte al Panemului, te salut, îi șopti, în zeflemea, propriei imagini din oglindă.

De dragul lui Tigris, își făcu o intrare triumfală în salon, întinzând brațele în lateral și rotindu-se, ca ea să-i vadă cămașa din toate unghiurile.

Fata scoase un țipăt de încântare și aplaudă.

– Arăți uimitor! Atât de chipeș și de elegant! Vino să-l vezi, mamaiestoasa!

Era un alt nume de alint născocit de mica Tigris, după a cărei părere „mamaie“ și cu atât mai puțin „buni“ nu erau pe măsura cuiva atât de maiestuos.

Bunica lor apăru ținând cu dragoste, în căușul mâinilor ei tremurânde, un trandafir roșu, proaspăt tăiat. Purta o tunică neagră, lungă, cu falduri bogate, extrem de populară înainte de război și suficient de demodată în prezent ca să fie ridicolă, și o pereche de papuci brodați, cu vârfurile întoarse, care făcuseră cândva parte dintr-un costum. Șuvițe de păr rar și alb ieșeau de sub marginea turbanului vechi, de catifea. Toate erau pe ultimul loc în ierarhia garderobei ei cândva excesiv de bogate – puținele rămășițe decente ale acesteia erau puse la păstrare, pentru cazul când aveau oaspeți sau pentru rarele ei incursiuni în oraș.

– Uite, uite, băiete! Puneți-! îi porunci ea. E proaspăt cules din grădina mea de pe acoperiș.

Coriolanus întinse mâna spre trandafir, dar, în timpul tremurătorului transfer al florii, un ghimpe îi împunse palma. Din rană țâșni sânge și el își depărtă brațul de trup, ca să nu-și păteze cumva prețioasa cămașă. Bunica lui păru uluită.

– N-am vrut decât să arăți elegant, îi spuse.

– Bineînțeles, mamaiestoasa, zise Tigris. Și elegant o să și fie.

Coriolanus se lăsă condus de ea în bucătărie, amintindu-și că autocontrolul e o abilitate esențială și că s-ar conveni să fie recunoscător fiindcă bunica lui îi oferea zilnic ocazia să-l practice.

– Întepăturile nu sângerează niciodată mult, îi garantă Tigris, curățându-i și bandajându-i în grabă mâna.

Scurtă codița trandafirului, păstrând doar câteva frunze, și i-l prinse la cămașă.

– Chiar arată elegant. Știi ce mult înseamnă trandafirii pentru ea. Mulțumește-i.

Și el o făcu. Le mulțumi amândurora, apoi se grăbi să iasă din apartament, să coboare cele douăsprezece șiruri de trepte ale scării bogat ornamentate, să traverseze holul și să pășească sub cerul Capitoliului.

Clădirea se afla pe Corso, un bulevard atât de lat, încât în vremurile vechi, când Capitoliul oferea mulțimii parade militare, opt care de război puteau înainta lejer unul lângă altul. Coriolanus ținea minte că, pe când era doar un copilăș, stătea aplecat pe fereastra apartamentului, în vreme ce oaspeții petrecăreți se laudau că, la parade, au locuri în primele rânduri. Pe urmă sosiseră bombardierele și, vreme îndelungată, în fața clădirii drumul fusese blocat. Acum străzile erau, în sfârșit, curate, dar mormane de moloz continuau să zacă pe trotuare și multe clădiri rămăseseră în ruine, exact ca în ziua în care fuseseră lovite. La zece ani după victorie, se îndrepta spre Academie, strecurându-se printre bucăți de marmură și granit năruite. Uneori se întreba dacă nu cumva dărâmurile fuseseră lăsate neatînse pentru a nu îngădui populației să uite ce îndurase. Oamenii au memorie scurtă. Trebuiau să-și croiască drum printre grămezi de moloz, să-și folosească dezgustătoarele cartele de alimente și să urmărească Jocurile Foamei ca să păstreze războiul proaspăt în minte. Uitarea ar fi atras după sine lipsa oricărei griji și mai târziu s-ar fi putut vedea nevoiți s-o ia de la capăt.

Când intră pe Calea Cărturarilor, se strădui să-și controleze pasul. Voia s-ajungă la timp, dar calm și stăpân pe sine, nu learcă de transpirație. Aidoma majorității celorlalte, și ziua extragerii